

Delmat Galiot d.o.o.

Arheološki nadzor nad izvanrednim održavanjem županijske ceste Ž 6082 Grab – Ruda

Pleniminarno izvješće

Split, lipanj 2013.

Predmet: Arheološki nadzor

Županija: Splitsko-dalmatinska

Općina/Grad: Trilj

Investitor: Županijska uprava za ceste Split

Građevina: Izvanredno održavanje županijske ceste Ž 6082 Grab – rude

Projekat: Trivium d.o.o.

Izvođač građevinskih radova: Cestar d.o.o.

Izvođač arheoloških radova: Delmat Galiot D.o.o.

Voditelj arheoloških radova: Nebojša Cingeli, dipl. arheolog

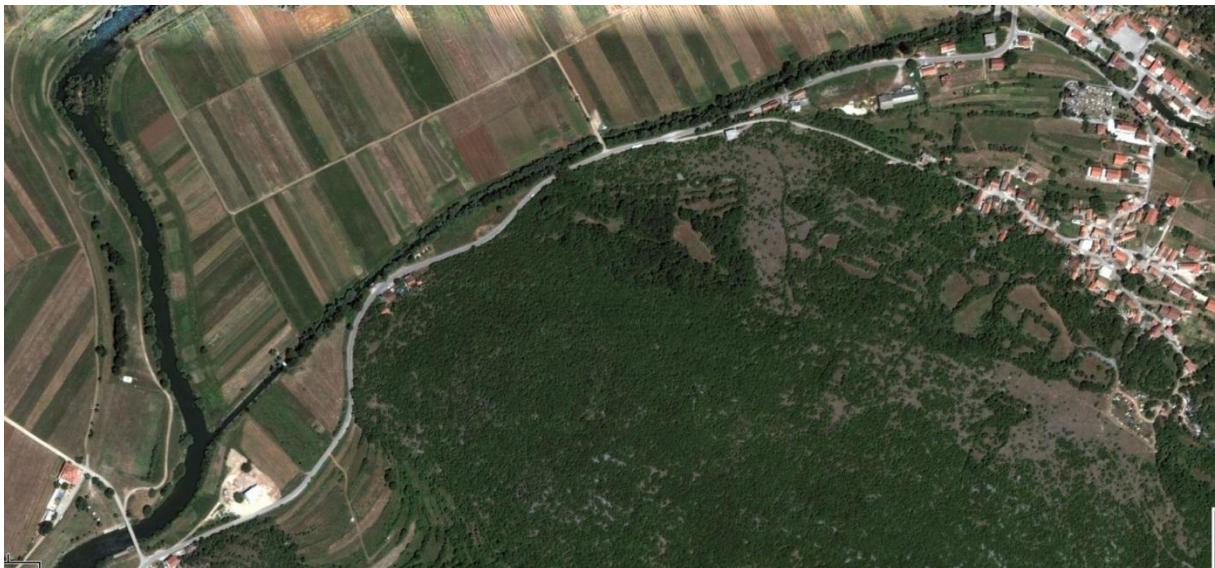
Konzervatorski nadzor: Dubravka Čerina, dipl. arheolog, Ministarstvo kulture RH, odjel Split.

Vrijeme istraživanja: Lipanj, srpanj, 2013. godine

Arheološka ekipa: Slavko Galiot, Ana Marinović,

Uvod

Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Splitu svojim rješenjem izdalo je posebne uvjete za provođenje arheoloških radova: nadzor nad građevinskim radovima na županijskoj cesti Ž 6082. Što je ŽUC Split povjerio tvrtci Delmat Galiot d.o.o.

Slika 1, položaj županijske ceste 6082 Grab – Ruda

Pravac pružanja ceste je sjeveroistok - istok- jugozapad-zapad. Na sjeverozapadnoj strani nalazi se mjesto Grab, a sa jugoistočne strane državna cesta D 220 Trilj – Kamensko (Livno BIH). Sa zapadne strane ceste Ž 6082 nalazi se potok Grab kojem je raniji tok potoka preusmjeren istočnije gdje i danas teče. To je po pričanju mještana urađeno dvadesetih godina 20. st. Prije premještanja potok je tekao zapadnije stotinjak metara dublje kroz polje, ali je zbog učestalog izlijevanja iz korita i plavljenja okolnih njiva isti je preusmjeren da teče uz rub polja ka Gazu.. S jugoistočne strane nalazi se omanje brdo na kom je registrirana prapovijesna gradina.

Slika 2, projektni crtež županijske ceste 6082 Grab - Ruda

U skladu s projektom, izvanredno održavanje županijske ceste Ž 6082 Grab – Ruda, planirani su slijedeći zahvati:

- zahvati na korekciji tlocrte geometrije u koridoru postojeće prometnice,
- zahvati na korekciji vertikalne geometrije u koridoru postojeće prometnice,
- izvedba odmorišta s parkiralištem za osobna vozila i izletničke autobuse,
- rekonstrukcija poprečnog profila i dogradnje pješčanog pločnika uz sjeverni rub na cijeloj duljini zahvata,
- zahvati na kolničkoj odvodnji i odvodnji vanjskih pribrežnih voda,
- sanacija i rekonstrukcija kolničkog zatora.

Zatečeno stanje, mjesta na kojima su obavljeni građevinski zahvati:

Između stacionaža 0+070 i 0+090 se nalazi most na nadmorskoj visini 297,76 m, koji se oblaže kamenim pločama.

Između stacionaža 0+320 i 0+520 uklonjen je humusni sloj, sa sjeverozapadne strane ceste i to u širini do 7,00 m, skidan je sloj debljine do 020 m.

Prostor između stacionaža 0+640 i 0+850 gdje po projektu predviđeno premještanje kolnika ceste, južnije, dok je na prema obronku brda predviđena gradnja okretišta i parkinga za izletničke autobuse. Na prostoru između stare ceste i izmještene iskopana su tri sonde, dvije za revizijska okna oborinske kanalizacije, prva na stacionaži 0+680, dimenzija 5 x 5 m relativne dubine 135 cm. Tijekom definiranja profila i dna sonde razdvojene su stratigrafske jedinice SJ 01: sloj nasipa i humusa, pomiješanog s šutom, i sloj SJ 02 sloj sterilne zemlje crvenokasto-braon boje (slika 4).

Druga sonda na stacionaži 0+720, dimenzija 5,5 x 2,5 m relativne dubine 145 cm, dala je iste rezultate kao i prva sonda, bez pokretnih i nepokretnih arheoloških nalaza (slika 5). Revizijsko okno ispusta se nalazi na stacionaži 0+780 nešto je veće relativne dubine 220 cm dimenzija 5,5 x 2,5 m, također dao i u prethodna dva iskopa definirana su samo dva stratigrafska sloja SJ 01 i SJ 02 (slika 6).

Od stacionaže 0+920 gdje se nalazi most i prijelaz preko rječice Grab, most se nalazi s sjeverne strane ceste Ž 6082, mještani most koriste kao prijelaz za ulazak u polja i njive. Do stacionaže 1+320 gdje su smještene prve kuće u selu Grab s sjeverne strane ceste Ž 6082. Na ovoj dionici radovi na uređenju i izgradnji nogostupa su odgođeni zbor nemanja suglasnosti vodoprivrede.

Slika 3, zatečeno stanje prostor između stacionaža 0+640 i 0+920

Slika 4, južni profil revizijskog okna oborinske kanalizacije na stacionaži 0+680

Slika 5, južni profil revizijskog okna oborinske kanalizacije na stacionaži 0+720

Slika 6, južni profil revizijskog okna ispusta na stacionaži 0+720

Radnici su nastavili raditi prema predviđenoj dinamici vršili male iskope radi pozicioniranja vodovodnih cijevi Grab – Trilj. Tom prilikom iskopano je devet sondi različitih oblika i dubina, mehanizacijom je uklonjen humusni sloj SJ 01 na relativnu dubinu od 30 cm, te nakon

traženja cijevi šipkom, šipka bi se zabijala u rahlu zemlju, ručno su kopani mali otvori promjera 30 cm do površine cijevi (slika 7). Nije uočen nikakav arheološki materijal.

Slika 7, devet probnih sondi na prostoru između stacionaža 0+400 i 0+520

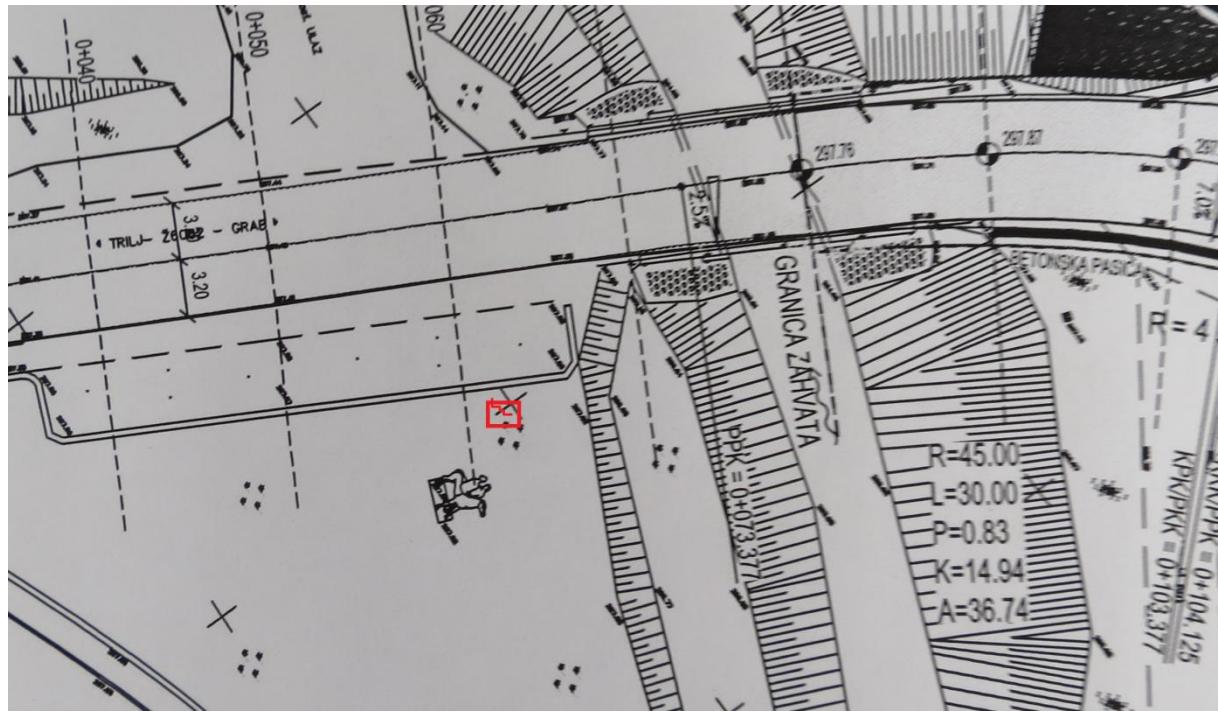

Slika 8, probna sonda PS IV se nalazi na stacionaži 0+480

Na stacionaži 0+060 s južne strane ceste iskopana je sonda za postavljane spomen ploče poginulim hrvatskim braniteljima. Spomen ploča nije predviđena projektom naručitelj je udruga branitelja Trilj. Dimenzije sonde 244 x 248 cm relativne dubine 80 cm. Sonda je ukopana u sloj nasipa SJ 01, na profilima i dnu sonde nisu uočeni arheološki slojevi u iskopnoj jami. Prema pričanju mještana između današnje postojeće ceste i potoka bila je depresija u koju se dovozio različit otpadni materijal, a najveće količine dovezene su s prostora Gaza prilikom rekonstrukcije državna cesta D 220 Trilj – Kamensko (Livno BIH) i parking prostora restorana Gaz (slika 9 i 10).

Slika 9,sonda za temelje spomen ploče na stacionaži 0+060

Slika 10, skica sonde za spomen ploču, u blizine već postavljenog spomenika

Slika 11, skidanje SJ 01 na prostoru između stacionaža 0+520 i 0+640 ispred obiteljske kuće Nebojše Težića

Rezultati ove faze istraživanja:

Arheološka obrada terena koje su provodili djelatnici naše tvrtke trajala su ukupno 13 radnih dana u kojem su sudjelovali: arheolog, dokumentarist i geodet, što je iskazano u Troškovniku radova. Tijekom arheološkog nadzora u pregledu ranije iskopanih površina, deponirane zemlje na gradilištu i zemlje koja je deponirana izvan gradilišta nisu pronađene arheološke formacije, a u profilima iskopa nisu uočeni arheološki slojevi, a što može biti i zbog plitkog sloja humusa koji je skidan (prosječno oko 0,30 m).

S obzirom da se na omanjem brijezu u pravcu jugoistoka nalazi prapovijesna gradina bilo je za očekivati postojanje arheoloških slojeva. A kad se u obzir uzme da je u području Gaza pronađen arheološki materijal onda je razumljivo zašto je konzervator naložio obvezan nadzor.

Mi smatramo da će prilikom iskopa ostale dionice prema gazu trebati nazočnost arheologa, a isto tako i prilikom kopanja prostora uz potok Grab prema mostu u samom mjestu Grab. Dubina iskopa na tom pravcu bit će i do 1,50 m i u tom dijelu nije bilo izmještanja korita potoka te je za očekivati nailazak na arheološke slojeve.

S obzirom da je došlo do privremene obustave gradevinskih radova dok se ne ishode određena odobrenja mi inzistiramo da nas izvođač obavijesti dva dana prije početka radova kako bi smo mogli biti nazočni prilikom iskopa.

Napominjemo da ćemo ispostaviti samo račun za ovu prvu fazu iskopa.

Slavko Galijot, dipl. arheolog